

דיוקנו של אביו

(6) ילקוט שמעוני בראשית - פרק לט - רמז קמו

אמר רב כהנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא יוסף שקידש שם שמים בסתר הוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה. יהודה קידש שם שמים בפרהסיא נקרא כולו על שמו של הקב"ה. מאי היא דכתיב ויהי כהיום הזה ויבוא הביתה לעשות מלאכתו מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו. רב ושמואל חד אמר לעשות מלאכתו ממש וחד אמר לעשות צרכיו נכנס. ואין איש מאנשי הבית שם בבית אפשר בית גדול כביתו של אותו רשע לא היה בו איש תנא דבי רבי ישמעאל אותו היום יום חגם היה והלכו כולם לבית ע"ז שלהם והיא אמרה להם חולה אני אמרה אין לי יום שאזקק ליוסף כיום הזה. ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי באותה שעה נראה לו דמות דיוקנו של אביו אמרה לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה עמהם רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא ורועה זונות יאבד הון. מיד ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו נעץ צפרניו בקרקע. מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל משם זכה ונקרא אבן ישראל שנאמר רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף

(113) ספר שפת אמת - בראשית - פרשת וישב - שנת [תרל"ג]

לעשות מלאכתו. במדרש לעשות צרכיו נכנס רק שנראית לו דמות דיוקנו של אביו כו'. עוד ואין איש ולא מצא עצמו איש כו'. י"ל הפי' שנתיישב בשורש החיות שלו וראה שאין לו חיים אם עושה זה שהוא נגד רצון המקום ב"ה. וזהו ולא מצא עצמו איש. וזה דמות דיוקנו של אביו שיש לכל דבר דמות וציוור למעלה. והאדם נברא שכל מעשיו ותנועותיו יעוררו בעולמות עליונים. ועי"ז כבש יצרו כנ"ל. והכל אחד. וז"ש וינס ויצא החוצה כו' שנתבטל מכל וכל וכל שראה שזה היפוך החיים כנ"ל:

(132) ספר מי השילוח - פרשת תצוה

שוהם הוא נגד שבט יוסף שוהם הוא אהבה כמו שנתבאר ע"פ שם הבדולח וגם ליוסף היה אהבה עזה להש"י עד כי ה' בנקל לו לעזוב כל חמדת עו"הז מחמת אהבת הש"י, כי מחמת יראה לא ה' יכול לעמוד בעצמו מהמעשה כדאיתא בעידנא דיצ"הר לית מאן דמדכר ליצ"ט רק מחמת אהבת הש"י שהראה לו דמות דיוקנו של אביו וכי יהי' שמו נחקק על אבני האפוד

(145) ספר אמרי אמת - פרשת וישב

איתא בגמרא ויבא הביתה לעשות מלאכתו וכו' לעשות צרכיו נכנס וכו' באתה דמות דיוקנו של אביו וכו', בעת נסיון לוקחים מאדם כל הזכותים כל המדרגות כל הכוחות וכל הסייעים ונשאת רק הנקודה וחיות הפנימית שהיא הקיסטא דחיותא בלשון הזוה"ק וזה קבלת עומ"ש שעל ידי זה אפשר להחזיק עצמו, זה הוא דמות דיוקנו של אביו.

(7) ספר דגל מחנה אפרים - פרשת בראשית ד"ה ויאמר

אבל יש עוד בזה ענין נסתר אחר אשר חנן ה' דעת לאדם לחדש בתורתו הקדושה איש איש על עבודתו ותורתו ואור נשמתו אשר חנן ה' ברחמיו וברוב חסדיו, דהנה איתא במדרשים על פסוק (בראשית ל"ט, י"א) ויבא הביתה לעשות מלאכתו נכנס לעשות צרכיו אך נתגלה לו שם דיוקנו של אביו (סוטה ל"ו): ובזה נח דעתו להתגבר על יצרו, והוא מרומוז בתיבת ואין איש שם, אבל דיוקנו של אביו היה שם, ולכן יש סגולה ועצה להנצל מהרהורים רעים ח"ו או תאות זנות ח"ו לצייר לפניו דיוקנו של אביו וזה מוליד בו כח קדושה וינצל בזה מהיצר הרע ומכל התאוות רעות עד כאן שמעתי או ראיתי כתוב באיזה ספר, ואפשר לקרב זה אל השכל שיועיל זה להנצל מהיצר הרע על פי ששמעתי מאא"ז נשמתו עדן רבי ישראל בעל שם טוב שאמר שכתוב בספר ברית מנוחה (דף ז': דפוס וורשא תרמ"ד) שחכמה נקרא קברות התאוה כי כשאדם דבוק בחכמה ממילא כל התאוות בטלין ממנו ולכן נקרא קברות התאוה היינו שעל ידי החכמה הוא מקבר ומבטל כח התאוה מעליו, ועל פי זה אמרתי פירוש הפסוק (דברים כ"ג, ט"ו) והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר כי קודש נקרא חכמה כידוע והוא השכל של אדם וכשהוא מדבק מחשבתו ושכלו בחכמת התורה ואלהות ומנהיג כל איבריו בזה השכל פועל שנעשים כל האברים שלו רוחניות רק חכמה ושכל יון שדבוקים אל השכל וזהו שהצדיקים קדושי עליון מהפכים החומר שלהם לצורה שהוא החכמה והשכל ונעשה כולו חכמה, וזה שאמר הכתוב והיה מחניך קדוש היינו שייפי גופא יהיה קודש היינו שיהיה בחינת חכמה שתראה שיהיה כולם דבקים ומתנהגים על פי השכל והחכמה הנקרא קודש ואז ולא יהיה בך ערות דבר היינו שיהיה בטל ממך ממילא כל דבר ערוה והרהורין בישיין ח"ו כנ"ל. ולזה הטעם יש לומר שמועיל לבטל היצר הרע לצייר לפניו דיוקנו של אביו, כי אבא הוא חכמה כידוע וידוע במקום שמחשבתו של אדם שם הוא כולו נמצא כשמחשב בחכמה הוא דבוק ברגע ההוא כולו בחכמה וכל מה שאדם מעורר במחשבתו כך מעוררין עליו מלמעלה לכן כשאדם מעורר בדבוקות מחשבתו בדיוקנו של אביו בזה הוא מעורר עליו מלמעלה בחינתו שהוא קברות התאוה ובזה מבטל ומסיר מעצמו התאוות רעות ח"ו, וזה יש לפרש להבין בקיצור נמרץ מה שכתוב בתיקונים ה' בחכמה יסד ארץ באבא יסד ברתא עיין שם והוא על דרך הנ"ל. וזה שאמר הכתוב תדשא הארץ דש"א שהוא ראשי תיבות ד'יוקנו ש'ל אביו אז ממילא יהיה הכל למינהו בלי שום עירבוב מין אחר והבן זה היטב: